MÚSICA ANTIGA

HARMONIA DE LES NACIONS

8 ABRIL DE 2017
SALA 2 **ORIOL MARTORELL**

HESPÈRION XXI
JORDI SAVALL viola de gamba i direcció

L'AUDITORI

www.auditori.cat

Lepant 150
08013 Barcelona

Comenta aquest concert amb
#auditori #antiga

Segueix-nos a

Mitjans Patrocinadors

LA VANGUARDIA

CATALUNYA RÀDIO

3

PROGRAMA

ABRIL DE 2017

DISSABTE 8 | 19.30h

HESPÈRION XXI

Jordi Savall viola de gamba soprano • **Philippe Pierlot** viola de gamba contralt • **Sergi Casademunt** viola de gamba tenor • **Lorenz Duftschmid** viola de gamba baixa • **Xavier Puertas** violone • **Xavier Díaz-Latorre** tiorba & guitarra • **Pedro Estevan** percussió

Jordi Savall direcció

MUSICA NOVA. HARMONIA DE LES NACIONS
1500 – 1700 Les influències venecianes a l'Europa musical
Ricercari, Capricci, Canzoni, Sonates, Danses i Variacions

1500 DANSES VENECIANES
Anònim *Pavana del Re – Gagliarda la Traditora*
El Todescho – Saltarello
Giorgio Mainerio *Hungaresca*

1540 MUSICA NOVA
Girolamo Parabosco *Ricercare XIV "Da Pacem"*

1589 RICERCARI & CAPRICCI
Giovanni Battista Grillo *Capriccio V*
Andrea Gabrieli *Ricercar VII*

1612 ELIZABETHAN & JACOBEAN CONSORT MUSIC
John Dowland *Lacrimae Pavan*
The King of Denmark Galliard
Orlando Gibbons *In Nomine a 4*
William Brade *Ein Schottisch Tanz*

1600-1630 FANTASIES & DANSES A LA CORT DE LLUÍS XIII
Anònim (Mss. Philidor) *Pavane de la petitte Guerre & Gaillarde*
Luigi Rossi Fantaisie *Les pleurs d'Orphée*
Anònim (Mss. Philidor) Sarabanda *A l'impero d'amore*
Bourrée d'Avignonez

PAUSA 20'

1608 CANZONI DA SONARE
Gioseffo Guami Canzon 7 *La Cromatica*
Canzon 4 *Sopra La Battaglia*

1621 LUDI MUSICI A ALEMANYA
Samuel Scheidt *Paduan V*
Courant Dolorosa IX
Allemande XVI
Galliard Battaglia XXI

1644 **CORONA MELODICA**
Biagio Marini *Passacaglia a 4*

1673 LA CETRA
Giovanni Legrenzi *Sonata sesta a 4 viole da gamba*

1680-1700 FOLIAS & DANSES IBÈRIQUES
Pedro de Araujo *Consonancias* de 1r Tom
Pedro de San Lorenzo *Folia* (Obra de 1r Tono, núm. 10)
Joan Cabanilles *Corrente italiana*

Les durades aproximades de les parts seran de 45 minuts cadascuna.

Agrairíem que apaguéssiu els mòbils, desactivéssiu les alarmes sonores i continguéssiu els estossecs. Un mocador redueix notablement el soroll.

Mitjà patrocinador de Música Antiga a L'Auditori LA VANGUARDIA

Una coproducció de L'Auditori
i la Fundació Centre Internacional de Música Antiga L'AUDITORI Fundació Centre Internacional de Música Antiga

JORDI SAVALL · EL SO ORIGINAL

Amb el suport de
Generalitat de Catalunya Departament de Cultura
Diputació Barcelona

Amb el col·laboració
CatMúsica
CATALUNYA RÀDIO

OBC

ORQUESTRA SIMFÒNICA
DE BARCELONA
I NACIONAL DE CATALUNYA

KAZUSHI ONO DIRECTOR TITULAR

NOVA
TEMPORADA
17/18

LA MÚSICA ENS TOCA

ANTONI WIT director
DANIEL MÜLLER-SCHOTT violoncel
MARIA JOÃO PIRES piano
FRANK PETER ZIMMERMANN violí
MARC ALBRECHT director
NIKOLAJ ZNAIDER violí

SIMFONIA DEL NOU MÓN DVORÁK
L'EMPERADOR BEETHOVEN
QUADRES D'UNA EXPOSICIÓ MUSSORGSKI
AIXÍ PARLÀ ZARATHUSTRA STRAUSS
SIMFONIA NÚM. 4 MAHLER
LA INACABADA SCHUBERT
HEROICA BEETHOVEN
CONCERT DE VIOLÍ TXAIKOVSKI

© igor.cat

...I MOLT MÉS!

ABONAMENTS A LA VENDA!

L'AUDITORI

YouTube

Lepant 150
08013 Barcelona

www.auditori.cat

L'Auditori és un consorci de

Ajuntament de Barcelona

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Principals mitjans patrocinadors

el Periódico

CATALUNYA RÀDIO

3

MÚSICA NOVA. HARMONIA DE LES NACIONS

1500 – 1700 Les influències venecianes a l'Europa musical
Ricercari, Capricci, Canzoni, Sonates, Danses i Variacions

Josep M. Vilar

Al segle XVI, precisament quan l'expansió territorial de Venècia començava a minvar, la ciutat esdevenia un focus cultural i artístic de primer ordre. La notable pau social i la tolerància que hi regnaven van atraure –ja des del segle XV– multitud d'impressors, també impressors musicals, i van propiciar que es generés un pensament artístic autònom; musicalment, aquesta via trobà un terreny abonat en la basílica de Sant Marc: construïda per arquitectes bizantins, mercès a la seva estructura en planta de creu grega i cobertes amb cúpules, esdevé un lloc propici per a l'experimentació sonora, i l'epicentre del que es coneix com a escola veneciana, iniciada pel flamenc Adrian Willaert. Un cert declivi de Roma a partir del 1527 (*Sacco di Roma*) contribuí també a aquesta eclosió artística de la ciutat que va durar, com a mínim, fins al segle XVIII.

En paral·lel, el segle XVI va veure néixer una consciència real de música instrumental com a tal; fins llavors, la musica instrumental o bé era música de dansa o bé era la reinterpretació d'obres vocals. Per primer cop es produïa, en quantitats importants, música pensada originalment per ser tocada i no pas cantada.

Això va comportar la invenció de molts instruments nous; de corda –polsada i d'arc– de metall i de fusta. Però l'ombra de la polifonia vocal era allargada i tenyí aquella música instrumental incipient, com a mínim de dues maneres. D'una banda en la manera de concebre molts d'aquests instruments nous: molt d'ells es construeixen en mides i afinacions diverses cosa que permet interpretar amb conjunts instrumentals de timbre homogeni, a imitació dels cors vocals. El cas més estès fou el de la viola de gamba. De l'altra –de fet, això és anterior– els gèneres de la música vocal foren el punt de partida per a aquests nous gèneres d'una música creada, ara sí, ja, com a instrumental. Amb l'excepció de la música de dansa: s'estén arreu el costum d'interpretar una dansa ràpida de caràcter ternari després d'una de lenta i binària. I això esdevindrà el germen de la suite.

Aquells compositors afrontaven el repte de compondre sense text, el qual conforma l'estructura de la música vocal. Ricercare, fantasia, capriccio, canzona... són noms referits –a voltes indistintament– a gèneres musicals de textura contrapuntística i sovint imitativa, a l'estil de la música vocal que els fa de model. En altres casos, algunes melodies greus –anomenades "baixos"– servien de guia per a la improvisació i per a les variacions, un *modus operandi* que resultà propici per assolir en les composicions instrumentals les dimensions desitjades.

Molts dels autors que figuren en aquest concert estan vinculats a la ciutat de Venècia: Parabosco s'hi va formar, estudiant amb Willaert. Andrea Gabrieli, Giovanni Battista Grillo, Giuseppe Guami, Biagio Marini i Giovanni Legrenzi van treballar a la basílica de Sant Marc. La resta són exemples interessants de la difusió que aquest estil va tenir en altres contextos.

HESPÈRION XXI

©David Ignaszewski

L'any 1974, a Basilea, Jordi Savall i Montserrat Figueras, juntament amb Lorenzo Alpert i Hopkinson Smith van fundar el grup *Hespèrion XX,* un conjunt de música antiga que pretenia recuperar i difondre el ric i fascinant repertori musical anterior al segle XIX a partir de noves premisses: els criteris històrics i els instruments originals. El seu nom, *Hespèrion*, significa "originari d'*Hespèria*", que en grec antic era la denominació de les dos penínsules més occidentals d'Europa: la ibèrica i la italiana. També era el nom que rebia el planeta Venus quan apareixia per Occident. A partir de l'any 2000, canvia la denominació per Hespèrion XXI.

Amb un repertori que va des del segle X fins al segle XVIII, Hespèrion XXI cerca contínuament nous punts d'unió entre Orient i Occident amb una clara voluntat integradora i de recuperació del patrimoni musical internacional, especialment de l'àmbit mediterrani i amb connexió amb les músiques del Nou Món americà. El seu repertori inclou, entre d'altres, obres del repertori sefardita, romanços castellans, peces del Segle d'Or Espanyol i de l'Europa de les Nacions. Alguns dels seus programes de concerts més celebrats han estat Les *Cantigues* de *Santa Maria d'Alfons X El Savi, La Diàspora Sefardí*, *Les músiques de Jerusalem, d'Istanbul, d'Armènia* o les *Folías Criollas*. Gràcies al destacadíssim treball dels nombrosos músics i col·laboradors que han participat amb el conjunt durant tots aquests anys, Hespèrion XXI té encara un paper clau en la recuperació i la revaloració del patrimoni musical amb una gran repercussió a nivell mundial. Amb més de 60 CD's publicats, a dia d'avui la formació ofereix concerts per tot el planeta i és membre habitual en els grans Festivals Internacionals de Música Antiga.

JORDI SAVALL viola de gamba soprano i director

©David Ignaszewski

Jordi Savall és una de les personalitats musicals més polivalents de la seva generació. Fa més de cinquanta anys que dóna a conèixer al món meravelles musicals abandonades en la foscor de la indiferència i de l'oblit. Dedicat a la recerca d'aquestes músiques antigues, les llegeix i les interpreta amb la seva viola de gamba, o com a director. Les seves activitats com a concertista, pedagog, investigador i creador de nous projectes, tant musicals com culturals, el situen entre els principals artífexs del fenomen de revalorització de la música històrica. És fundador, juntament amb Montserrat Figueras, dels grups musicals Hespèrion XXI (1974), La Capella Reial de Catalunya (1987) i Le Concert des Nations (1989) amb els que explora i crea un univers d'emocions i de bellesa, i les projecta al món i a milions d'amants de la música.

Al llarg de la seva carrera ha enregistrat i editat més de 230 discos de repertoris de música medieval, renaixentista, barroca i del classicisme, amb una especial atenció al patrimoni musical hispanic i mediterrani, que han estat mereixedors de moltes distincions com Midem Awards, International Classical Music Awards i un Grammy Award. Els seus programes de concert han convertit la música en un instrument de mediació per a l'entesa i la pau entre pobles i cultures diferents i de vegades enfrontades. No debades l'any 2008 Jordi Savall fou nomenat Ambaixador de la Unió Europea pel diàleg intercultural i, juntament amb Montserrat Figueras, varen ser investits "Artistes per la Pau" dins del programa "Ambaixadors de bona voluntat" de la UNESCO.

La seva fecunda carrera musical ha estat mereixedora de les més altes distincions nacionals i internacionals, d'entre les quals cal destacar, el títol de Doctor Honoris Causa de les Universitats d'Evora (Portugal), de Barcelona (Catalunya), de Lovaina (Bèlgica) i de Basilea (Suïssa), la insígnia "Chevalier" de la Legió d'Honor de la República francesa, el Premi Internacional de Música per la Pau del Ministeri de Cultura i Ciència de la Baixa Saxònia, la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya, el prestigiós Premi Léonie Sonning, considerat el Premi Nobel de la música i el Premi Pau Casals de la Generalitat de Catalunya. "Jordi Savall posa de manifest una herència cultural comuna infinitament diversa. És un home pel nostre temps" (*The Guardian*, 2011).

PROPER CONCERT IMPRESCINDIBLE

THE SIXTEEN: LA CAPELLA SIXTINA

Un dels cors més prestigiosos del món interpretarà obres del Renaixement italià. La música de la Contrareforma que es cantava a la Capella Sixtina.

Dimarts
25 ABRIL
20.30h

L'AUDITORI

Lepant 150
08013 Barcelona

www.auditori.cat